

צ'בזטי מזהר"ן

קמא

דף פח.:

עם

ביאור חברותא
ללימוד בעיון

תורה עא

אמר שהמתמיד בלימוד ספרו יהיה נעשה איש כשר באמת
ובעל מח גדול כי יש בה עמקות נוראה שאין בשום ספר
(ה"מ שמו שמה)

ליקוטי

של הארץ, ע"כ נופל במחירות יותר למטה. והצדיק הוא בחי' עפר הנזיל, כי הצדיק הוא יסוד עולם כ"ש (משלי י) **וצדיק יסוד עולם**, וכל הדברים עומדים עליו. ויש לו כח המושך להמשיך כל הדברים אליו. כי זה הצדיק הוא רק יחיד בעולם שהוא יסוד עולם, שכל הדברים נמשכים ממנו [א]. ואפי' כל הצדיקים הם רק ענפים ממנו, כ"א לפי בחינתו [ב]. יש שהוא בחינות ענף ממנו ויש שהוא בחינות ענף מן הענף. כי זה הצדיק היחיד בעולם, הוא עניו ושפל, ומשים עצמו כעפר, בבחינות (בראשית יח) **ואנכי עפר ואפר**. וע"כ הוא יסוד עולם, היינו בחי' עפר, שכל הדברים הם עליו כנ"ל [ג]. וזה שאנו מבקשים [ד] ונפשי כעפר לכל תהי', היינו שיהי' לה כח המושך, להמשיך הכל אליו כעפר כנ"ל [ה]. וזה הצדיק ממשיך כל ההשפעות לעולם [ו], בבחינות (איוב כח) **ועפרות זהב**, שכל ההשפעות נמשכין מבחינות עפר מהצדיק הנ"ל. וע"כ אם נותנין צדקה לזה הצדיק, הוא מתברך מיד. כי הוא יבחי' זריעה על העפר שמצמחת כפל כפלים, בבחינות (הושע י) **זרעו לכם לצדקה וקצרו לפי חסד**. אבל אם נותן צדקה למי שאינו בחי' עפר כלל, אינו עושה פירות. וזה שקלל ירמיו את אנשי ענתות [ז] **בעת אפך עשה בהם הכשילים בעניים שאינם מהוגנים** (ב"ק מ"ו ע"ב) [ח] היינו שאינם בבחי' עפר כלל, וע"כ הצדקה שנותנים להם אינה בחי' זריעה כלל: והנה הי' ראוי שימשכו" כל בני אדם לזה הצדיק שהוא בחי' עפר, שיש לו כח המושך כנ"ל [ט]. אך ע"י כח המכריח מפיסקין ומרחיקין ממנו. היינו שיש בני אדם שע"י דיבורם ומעשיהם, הם מכריחים את בני אדם להפסיק ולהרחיקם מהצדיק הנ"ל [י]. ולפי כח המכריח, כן מרחיק מהצדיק כנ"ל. ואח"כ כשיפסיק כח המכריח, יחזור ומשיך עצמו ויתקרב להצדיק י"שהו' בחי' עפר כנ"ל. כי כשיפסיק המכריח ישוב להעפר להצדיק הנ"ל, שיש לו כח המושך כנ"ל. וע"כ יש בני אדם שהם רחוקים מאד מהצדיק, מחמת שהם עדיין בכח המכריח אותם, אבל אח"כ כשיפסיק כח המכריח, יחזור ויתקרב כנ"ל. וזה שאנו רואין כשאדם נוסע להצדיק, כל מה שמתקרב למקום הצדיק יותר, יש לו חשק יותר, מחמת שמתקרב יותר להכח המושך כנ"ל:

וזה בחי' משכן, כי משכן הי' לו כח המושך, להמשיך אלקות למקום שהי' עומד שם. בחי' (ש"ה א) **משכני אהרין נרוצה**, אהרין נרוצה דייקא. כי כל מה שמתקרב יותר אליו, הוא רץ ביותר כנ"ל, מחמת הכח המושך כנ"ל. וכמוכא במדרש (שמות פ' לא [י]) **שהמשכן הוא לשון משכון**, שהוא משכון לישראל שתשרה שכינה אצלם אפי' אם יהאמו ח"ו, כמו"ש (ויקרא כו) **ונתתי משכני בתוכם ולא תגעל נפשי אתכם**. נמצא שע"י המשכן השכינה שורה בישראל. היינו כנ"ל כי משכן לשון **משכני וכו'** שיש לו בחי' כח המושך להמשיך אלקות למקום שהי' עומד שם כנ"ל. וע"כ א"א להקים את המשכן אלא

איהי ביום השמיני ע קשה מאד להיות מפורסם עא

מוהר"ן פתח.

הצדיק שהוא בחי' עפר, בחי' משה שהי' **עניו מכל האדם** [א], כ"ש (שמות מ) **ויקם משה את המשכן**. ואחר לא הי' יכול להקימו [ב], כי דווקא זה הצדיק שהוא בחי' עפר, בחי' כח המושך, יכול להקים המשכן, שהוא בחי' כח המושך להמשיך האלקות כנ"ל: וזה שכתוב (דברים ז) **לא מרובכם חשק ה' בככם כי אתם המעט**, ודרו"ל י"הולוין פט והובא בפרש"י (שם) **לא וכו'** רק מחמת שאתם ממעיטין לעצמיכם וכו' [ג], **חשק ה' בככם**. כי מחמת שהם ממעיטין ומקטינים עצמן, ע"י"ו הם בבחי' עפר, שיש לו כח המושך, בחי' משכן שמושך האלקות כנ"ל, וע"כ חשק ה' בככם. וזה בחי' (ישע"י נז) **אשכנז את דכא** [ד], כי ע"י שפלות, שמושים עצמו כעפר, ע"י"ו יש לו כח המושך להמשיך הש"י אצלו שזהו בחי' המשכן כנ"ל: וזה בחי' הכבוד הנאמר אצל המשכן, כ"ש (שמות כ"ט) **ונקדש בכבודי וכ"ש** (שם מ) **וכבוד ה' מלא את המשכן**. כי כל הכבוד שיש לכל אדם שבעולם מקטן ועד גדול, כולם הם מקבלים רק מזה הצדיק שהוא בחי' עפר, בחי' משכן, שממנו נמשך הכל. כי כל הכבוד והגדולה הוא רק אצל זה הצדיק, וכולם מקבלים ממנו, כמו"ש (מגילה לא). כל מקום שאתה מוצא גדולתו [ה] שם אתה מוצא ענותותו. נמצא שבמקום השפלות והקטנות שם שורה כל הכבוד והגדולה, כמו"ש **אשכנז את דכא**. וע"כ כל הראשים שבעולם, מקבלים כבודם מזה הצדיק שהוא בחי' עפר. וכן התחדשות הכבוד, כי בכל פעם נתחדש הכבוד שזה הממונה בא להתמנות אחר, ונתחדש הראשיות והכבוד, הוא הכל ע"י זה הצדיק [ו]. כי כפי הקמתו את המשכן בכל פעם, שמשם בא הכבוד, בבחינות **וכבוד ה' מלא את המשכן כנ"ל**, כן נתחדש כל הכבוד והראשיות כנ"ל:

וזה ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל. כי כשהצדיק צריך לקרות את ראשי העם הוא קורא אותם בזה שהוא מקים את המשכן, ששם הכבוד כנ"ל, וע"י"ו קורא אותם, כי כולם באים אליו לקבל הכבוד ממנו. וזה **ביום השמיני** שהקים משה את המשכן, ע"י"ו **קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל**, שהם כלל ראשי העם מקטן ועד גדול. כי ע"י הקמת המשכן קרא את כל ראשי העם, שהם בחי' אהרן ובניו וכו' כנ"ל: וזה שארז"ל (ר"ה א [ז]) **שנים ר"ה למלכים**, כי אז הי' הקמת המשכן, שמשם נמשך הכבוד של מלכים, של כל הממונים והראשים כנ"ל: וע"כ הי' הקמת המשכן בראש חודש ניסן דווקא, כי זה בחי' ראש חודש [ח], שע"י"ו נתחדשים כל הראשים כנ"ל וזהו בחי' ר"ה ניסן ר"ה למלכים כנ"ל:

עא [ט] **דע** שקשה מאד להיות מפורסם. כי מה שהוא מפורסם הוא מזיק לו מאד. כי לפעמים צריך לסבול וסורין בשביל רבים, כמה שכתוב (ישע"ה נג) **ובחבורתו נרפא לנו**. כי מאחר שהוא מפורסם, ע"כ הוא

תורה אור

משלי י (כח) כעבוד סופה ואין רשע וצדיק יסוד עולם: בראשית וירא יח (כח) ויצן אברכים ויאמר נחמה נא הואלתי לך בראי אל אדני ואנכי עפר ואפר:

איוב כח (ו) מקום ספיר אבניך וצפרת נהב לו: הושע י (ב) וזרעו לכם לצדקה קצרו לפי חסד נירו לכם ניר ועת לדרוש את קצוק עד יבוא וידיה צדק לכם:

ירמיהו יח (כג) ואגה יקוק וזרע את כל צדקתם עלי לטות אל תכפר על עונם ותשאקם מלפניו אל תמתי והיו יוקי וכלשלים לפניך בעת אפך עשה בהם: שיר השירים א (ד) משכני אהרין נרוצה הבריאני המלך תגידו נגילה ונשמחה פך נזכירה: ד"ד מ"ג מירש"ם אהרן:

ויקרא בחקתי בו (יא) ונתתי משכני בתוכם ולא תגעל נפשי אתכם:

במדבר בהעלתך יב (ג) והאיש משה ענו עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה:

שמות פקודי מ (יח) ויקם משה את המשכן ויצן את אדניו וישם את המשכן ויצן את ברייתו ויקם את עמדתיו: דברים ואתנתי ל לב נדבאים: מ"ג בכם מכל העמים חשק יקוק בכם ויבחר בכם כי אתם המעט מכל העמים: ישע"ה ג (טו) כי כה אמר ה' ונשא שכך עד וקדושו שמו מרום וקדושו אשכנז ואת דכא ושפל רוח לתתות רוח שפלים ולהתחיות לב נדבאים: שמות תצוה כט (נג) ונגדתי שפה לבני ישראל ונקדש בכבודי:

פרשת פקודי מ (לד) ויקם וקצנו את אהל מועד וכבוד יקוק מלא את המשכן: (לה) ולא יכל משה לבוא אל אהל מועד כי שכן עליו הקצנו וכבוד יקוק מלא את המשכן: ויקרא שמיני ז (א) ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל:

תורה עא

ישע"ה ג (ה) והוא מחלל מפשענו מדכא מעונתינו מוסר שלומנו עליו ובחברתו נרפא לנו:

^א בתקפא הכותרת קשה להיות מפורסם עא וכן העתיקו בכל המהדורות. וז"ע ה"י רוב הדף שייך לתורה הקודמת ביום השמיני

^ב עיין תורה טו תנינא שהוא יסוד פשוט שרש וקשר כל היסודות

^ג עיין תורה נו את א' ואת טו את א'

^ד ובמאת הוא יסוד גם לעפר כי הוא נכלל באין דהיינו קודם הבריאה עיין תורה ד' את ט' ותורה כב את י', וסו תנינא הנ"ל, וסו תנינא ד"ה ומקודם משלשל) ותורה נח תנינא.

^ה בויהי רצון שאחרי תפילת עמידה

^ו עיין ליק"ה חוקת מטלטלין ד' ב' ממנו של אדם כפי הכח מושך שיש לו ועפ"ו מבאר כל שבידו חוקה ששלו הוא, ודין כל דאליים גבר, ושודא דידי. והצון האדם כבודו כי כח המושך הוא כפי חלקי הכבוד. ושם את ו' התבואה מקבלת מעפר הארץ כח המושך למשון היות לאוכל אותה, ושם את יא נפש כח המושך וגוף כח המכריח. וכן יצ"ט ויצ"ד.

^ז בתשכס - השפעות

^ח עיין של"ה תורה אור (פרשיות וישב מקץ ויגש סוף את ו') (ובמהר"ד יד רמה חיפה תשנז את כו) על מאמחז"ל כל העולם גיוון בשביל הנינא בני - בשביל לשון צינור.

^ט בתרלו- בחינות

^י ירמיהו יח כג

^{יא} וב"ב טו: שבניו לשון. ועיין ספר דף על דף על ב"ק טז: מה שהביא דעות בהגדרת עני הגון, וע"ש שנהלקו אם יש שכל על הצדקה לעני

שיאנו הגון, לספר חסידים סימן סא זה עוין, וליד רמה ב"ב ב (ס"ו קיט) אין שכל ורבינו יונה ברכות מב. ונמוקי יוסף על ב"ק סוף פרק א' יש שכל. ועיין תורה רסד שזה פנה"ב. אם יקבלו שכל על שמשבה טובה שתצטרף למעשה עיין מהרש"א תענית ט' ועיין היכל הברכה ואתנתי בשם רבי וזשא מאניפולי דלא כל אדם ראו לתת לעני הגון

^א דפ"ר ותרלו- ש"משכן, בתרלו ותרצו- ש"משוכו, בתשכס- ש"משוכו עיין חיי מוהר"ן סימן תב

^ב עיין שיחות הר"ן סימן פ' וסימן פא ולק"ה מילה ה' סוף את כא,

וגולה ה' אות יז, ומידך עיין תורה מו תנינא שיעקב המגיעות תן מניעות המה.

^ג בתרלו- שהוא

^ד שמות רבה לא י'. ובתנומתא משפטים יא, ובמדבר רבה יב יד.

^ה כך נדפס בתקפא עם שני מרכאות

^ו במדבר יב ג' כתיב ענו וקרי עניו ורבינו נקט הקרי וכן לעיל בתורה ד' אות ד'

^ז תנומתא פקודי סימן ח' וילקוט שמעוני פקודי רמז תיז ומדרש הגדול במדבר א' ו' ביום כלות משה

^ח בתרלו ציין מ"ם זה לקטן אחר תיבות וע"כ חשק ה' בכס, ובתשכס העבירו לכאן

^ט בתרלו- עצמכם

^י וכן תרגם יונתן דאתון מכיכי רוחא וענותנין מכל עממיא

^{יא} בתקפא (ביע"י נו) בתרלו- (ישע"י נו), ובתשכס תוקן

תורה אור
 ישעיהו נג ה' (ב) לכן אהלק
 לו ברבים ואת עצמיתם יחלק
 שקל פתח אשר יצרה לפות
 נפשו ואת שפעים נקנה והוא
 חטא רבים נשא ולפשיעים
 יפגיז: ס
 ישעיהו נג ה' (ה) והוא מחלק
 מפשעו מדבא מעונתני
 מוסר שלומנו עליו ובהקרתו
 נרפא לנו:
 ישעיהו ו (ב) שרפים עמדים
 מפעל לו שש כנפים שש
 כנפים לאחד בשמים יכסה
 קניו ובשמים יקסה ורגליו
 ובשמים יעופף:

תורה עב
 דניאל ה (י) מלקתא לקבל
 מלי מלקא ורברבנותי לבית
 משתא עללת וועלתו ענת
 מלקתא ואמרת מלקא
 לעלמין תיי אל בהלוי
 רעיונו ויוניו ויניו אל
 ישמנו:
 תהלים קלה (ה) כי אני
 ידעתי כי גדול יקוק ואדוני
 מקל אליהם:
 משלי לא (כג) נודע בשערים
 בעלה בשבתו עם זקני ארץ:
 תהלים קט (כב) כי עני
 ואביו אכי וילבי חלל
 בקרבו:
 דברי הימים א-כ (ח) ויהי
 עלי דבר יקוק לאמר דם
 לרב שפכת ומלכות גדולת
 עשית לא תבנה בית לשמי
 כי דמים רבים שפכת ארצה
 לקני:
 תהלים פב (ה) לא ידעו ולא
 יבינו בחשכה יתהלכו ימוטו
 קל מוסדי ארץ:
 מלכים א-א (יא) ויחכם מקל
 האדם מאימן האנחה ויתקן
 ויכלל וידע בני מחול ויהי
 שמו ככל הגוים קביו:

בכחיות (שם) **לכן אהלק לו ברבים**, ע"כ צריך לסכול יסורין כשביל רבים, כי עליו נאמר [8] **ובהבורתו נרפא לנו**. רק שיש כמה בני אדם שצריכים להיות מפורסמים, ועושים אותם דווקא מפורסמים. אבל יש צדיקים שמקבלים מעצמם יסורים עליהם כשביל ישראל [9], וזוה מחלופין השפע. כמבואר למעלה בסיומן ס"ג על פסוק [2] **ובשתים יכפה פניו**. ע"ש:

עב [7] לפעמים כא לאדם הרהור תשובה ונעשה כאותו שעה איש כשר [10]. ואחר כך רוצה לעשות עובדא, כאשר שנתעורר לבו לתשובה, בכך רוצה לנסוע להצדיק [11] ואח"כ כשנסוע מתגבר עליו היצה"ר ונופל מתשוקתו שהי' לו תחילה. ואחר כך כשבא להצדיק, מתגבר עליו היצה"ר עוד יותר, ואובד כל חשקו. אל יקשה בעיניך זאת, **ואל יבהלוך רעיונך** [12] על זה. כי דע שזה נמשך מחמת כי בתחילה כשבא לו ההרהור תשובה, מחמת הטוב שהתעורר בתוכו, אזי על ידי מעשיו כאותו שעה, המית יצרו, ונתבטל יצרו הרע שהיה לו, כי המיתו בזה ההרהור תשובה והעובדא של אותו השעה. ואחר כך כשרוצה לנסוע, מתגבר עליו יצר הרע אחר. כי כל הגדול מחכירו יצרו גדול ממנו, (כשר"ל סוכה נב) ויש לו עתה יצה"ר גדול ממה שהי' לו תחילה. ע"כ אם אינו מתחזק נגדו, אזי מתגבר עליו זה היצה"ר החדש, ונופל מתשוקתו שהי' לו תחילה. כי צריך התגברות חדש ביותר נגד זה היצה"ר החדש **שבא לו כנ"ל** :

כי יש כמה בחינות ביצה"ר. כי יש בני אדם נמוכים מנושמים, שהיצה"ר שלהם הוא ג"כ יצה"ר נמוך ומנושם. והרוב, היצה"ר שלהם הם הדמים בעצמם, היינו הדם שבהלל השמאלי שהוא בתקפו. ועיקר בלבולים שלהם מעכירת ומבלבל הדמים [13]. ובאמת מי שיש לו דעת צח כל שהוא, היצה"ר הזה, הוא אצלו שמות גדול ושגוען, ואין צריך שום התגברות לנצח אותו. ואפי' מה שנחשב בעיני ההמון לנסיון גדול, כגון הנסיון של תאוות ניאוף, הוא אצלו שמות, ולא נחשב לו לשום נסיון כלל [14]. כי מי שיש לו שום דעת, ויודע מעט מגדולת אדונינו הכורא ית"ש, כמה שכתוב (תהלים קלה) **כי אני ידעתי כי גדול ה' ואדונינו מכל אלהים**. וא"א להסביר זה לא בכתב ולא בעי"פ [15], כי גדולת הש"י הוא רק לכל הד לפום מה דמשער בליבוי, כמ"ש בזה"ק (וירא ק"ג ע"ב) **נודע בשערים בעלה** [16] לכל הד לפום מה דמשער בליבוי. ומי שזוכה לשער בלבו את גדולת הש"י, כ"בוודאי אצל זה אינו נחשב שום דבר לנסיון, ואי' שום התגברות על זה. רק שיש בכ"י יצה"ר, שהוא מלאך הקדוש, ואעפ"כ הוא יצה"ר, וצריך להתגבר ולהמלט מאד ממנו. היינו בכ"י גבורות, בחינות דינים. וזה הבר דעת, יש לו זה היצה"ר הנ"ל, היינו גבורות ודינים. וצריך להתגבר עליו, ולהמתק הדינים, ש"יחיה רק כולו טוב. כי מי שנכלל במקום שצריך להכלל, היינו באין סוף, שם כולו טוב,

ואין שם דין ח"ו. ע"כ צריך להיות כולו טוב ולהמתק כל גבורות" והדינים שהם היצה"ר שלמעלה : וזוה פנם דוד בבת שבע, כי כ"בוודאי הלילה לומר שדוד הטא בגשמיית מחמת תאוה ח"ו, כי כבר אמר דוד בעצמו **ולבי חלל בקרבי** (תהלים קט) [17], שהרג כבר את היצה"ר הגשמי בתכלית, והכניע הדם שבהלל השמאלי. ואף שאר"ל (שבת נו ע"א) כל האומר דוד הטא אינו אלא מועה וכו', אעפ"כ אפי' זה הפגם הקטן והחטא קל שעשה" כמובא [18], גם זה בודאי לא הי' ח"ו מחמת תאוה"ו, מחמת עכירת הדמו" ח"ו, שמשם בא תאוה זו של ניאוף. רק הפגם שלו היה למעלה בגבורות, שלא המתק היצה"ר שלמעלה, היינו הגבורות והדינים. וגם זה היה בדקות גדול, כי ר'ראוי היתה בת שבע לדוד וכו' [19]. וזה שנאמר בדוד (ד"ה א כב) **לא תבנה בית לשמי כי דמים רבים שפכת** [20], היינו שלא המתק הגבורות, ע"כ לא זכה לבנות הבית ואף שמלחמת ה' נלחם, עכ"ו, למעלה למעלה, בתכלית המעלה, במקום שצריך להכלל, היינו באין סוף, שם כולו טוב, וצריך להיות רק טוב בלי שום דינים כלל [21]. וזה בכ"י אפילו כ"ע כ"בוודאי איהי"ה לגבי עילת העילתו [22] (ת"ז תי' ע' ד' קד"ג ע"ב [23]) בכ"י לא ידעו ולא יבינו בחשיכה יתחלבו (תהלים פב) בכ"י) [24] הקדושה שלמעלה" שהוא היצה"ר של הצדיקים הקדושים הנ"ל: וכן שלמה המע"ה שנשא בת פרעה ונשים נכריות רבות [25], בוודאי לא יעלה על הדעת שהיה שהיצה"ר הגשמי, כי היה חכם אמת, כמ"ש (מלכים א ה) **ויחכם מכל האדם וכו'**. וכבר מונח כלל בידינו, שמי שהוא חכם אמת קצת, אינו נחשב אצלו זאת כ"התאוה לשום נסיון. אפי' אם תתבע אותו אישה יפה במקום סתר שיהיה בידו למלאות התאוה, הוא אצלו רק שמות ושגוען, ואינו נחשב לו לנסיון כלל. ומה שנאמר בתורה [26] **שבח יוסף הצדיק שעמד בנסיון, יש בזה סוד** [27]. ועיקר הנסיון בכ"י הנ"ל, בכ"י המתקת הגבורות, לנצח היצה"ר של מעלה, אבל לא לנצח היצה"ר הגשמי, שזה אינו נסיון כלל. וכן מה שפגם שלמה לא הי' רק בכ"י זו כנ"ל :

וע"כ מי שיש עליו דינים ח"ו, ויש לו איזה צרה ר"ל, צריך לראות ולהשתדל מאד להנצל מהיצה"ר אז. כי

נמשך שורש היצה"ר שבלב האדם שע"ז יש לו בחירה: * בתולדו הוא שורש, ומתרוצו- הוא (שורש) ועיין זוהר בראשית מט ע"ב, ובוזוהר ויצא קמח, ובוזוהר שמות כו ע"ב, ובתיבת אה בגנין פרה אדומה, ושם (ב"ד) ס' ונבורה תמן ס"מ דאיהו יצה"ר, וכן מבואר בכתבי האר"ל במקומות הרבה, ועיין מאורי אור : כ"ב מלכים-יא ויעין עמק המלך שער יד פק"ב ושער זו פירקים לג' שדחא את השעה. מתרוצו- התאוה * עיין שיחות הר"ן קיד. צ"ע בתורה אין הכרח שהיה נסיון בתאוה. אלא בגמ' סנהדרין יט: תקפו של יוסף וכו'. ובסוטה לו: שקדש שמים בסתר כשבא לעשות צדיקי עי"ש ובמהר"ש שם ששואל הרי זו ראייה לסתור ועיין עין יעקב סוטה צא וילקוט שמעוני ויש קמה קמו שארבה משמע כביכול שלא עמד בניסיון. * עיין לקמן תורה קב ועיין בעש"ט עה"ת בראשית קבא. ועיין כעין זה בבב' הירודע (ף) סוטה לו: שמבאר את הנסיון. ויש לישב בדבריו מפרש"י על סנהדרין יט: תקפו של יוסף ענותנותיה של בעל ועיין שיחות הר"ן קול מנצל תקפו על בועו ללא כפי"ש ללא כיון שיוסף כבד עכר הקליפס עי"ש.

12 פירוש - אפילו כתר עליון שחור הוא לעומת עילת העולות
 13 בפרים שלנו קלה:
 14 * נראה שחסר כאן תיבה או תיבות ועיין בסוף תורה נו ד"ה שייך למעלה שמוהר"ל מצייין כמה מקומות בתורות נו נה נט שרבינו מחק בכונה תיבות כדי שלא לגלות אלא כפי הראוי ע"ש.
 15 הערות השייכים להנה - בתולדו- למעלה כביכול, ומתרוצו- למעלה (כביכול). 2 מתולדו- כשדור"ל. 3 *ב"ר פ"ב וטובא בפרש"י. 4 מתרוצו- לולא ונתיין תוס' ד"ה אלמלא בתורה בא. אבל זה לא שייך כאן כי בת"כ בכל מקום לולי בלשון אם לא היה, עיין בראשית לא חב זכרים לב כי ששואל-א כי לדי ישעיהו א' מתולדים צ"י י' 4 בתולדו הסוגר חוה נחוק. 5 מתרוצו- שמוה"ת. 7 עיין רש"י שם בגמ' ה"ל. ועיין ב"ב טז כהדום שמיטתין אותו וניסת וכו', הוא שטן הוא יצה"ר וכו', ועיין סוכה נב: שביכול הוא ית' בעצמו מתחרט על בריאת היצה"ר וכו'. וכ"ז לשבר את האוזן כפי המהרש"א בחא"ג ב"ב שם. והכלל שמבחי" מה"ד משתלשלש בחינת המלאכים העומדים לשמאל עד שנשתלשל גם בחי' השטן כמ"ש (*איוב א) **ויבא גם השטן בתוכם. והוא שטן הוא יצה"ר, כי משם**

16 גם בדפוס תולד תולדו תרוצו ותשכט- שיהי', ובסנוקדים- שיהי'
 17 בתשכט- הגבורות
 18 בתולדו- בודאי
 19 עיין ע"ז ד: שלמדו מכאן שלא ראוי היה דוד לאותו מעשה ועיין ירושלמי ברכות פ"ט ה"ה אברהם עשאו טוב ודוד הרגו. ובשבת נו. למדו מהכתוב משכיל וה' עמו בשמואל-א יח יד. ועיין ב"ב יו. ג' לא שלט בהם יצה"ר וי"א גם דוד
 20 מתרוצו- שנועשה
 21 שמואל-ב יב י' ט' מדוע בית את דבר ה' וכו'
 22 מתרוצו- תאוה
 23 גם בדפוס תולד תולדו ותרוצו-ראוי, בתשכט - ראוי
 24 עיין סנהדרין קו. שדחא את השעה. ועי' הקדמת הוהר דף ה: ושם משפטים קו. ושם אחרי מות דף עז: ודף עח: ועיין שער הפסקים סוף ספר שופטים.
 25 עיין שם גם פרק כה ג'
 26 ואם היה נכלל כמלוי היה יודע את הזמן הנכון.
 27 בתולדו- איכמא
 28 גם בדפוס תולדו- תולדו-איהי', מתולדו- איהו
 29 גם בדפוס תולדו- תולדו- העילת, מתולדו- העילות

* ישעיהו נג ה' כנ"ל. בתבורתו לשון חבורה תחת חבורה (רד"ק שם)
 2 עיין תורה רס ועיין רמב"ן שמות לב לג על הפסוק מתני נא ועיין ש"ת המהרש"ם מברואן ח"ג סימן קנא ברין הקונה עבירות של תבירו. ושבת פט: דאמר יצחק אבינו להקב"ה פלגא עלי וכו', ופרש"י שמות לג י' ד"ה וכו' לאברהם.
 3 ישעיהו ו' ו'
 4 תורה זו נאמרה באדר תקפה כשנולד בנו הקדוש שלמה אפרים
 5 עיין קדושין מט: הרי את מקודשת עמ"נ שאני צדיק גמור.
 6 עיין לעיל תורה ע' עיין כה המושך של הצדיק וכנודו כה המכירה
 7 לשה"ק בהניאל ה' ה'
 8 לעיל תורה ג'
 9 עיין חיי מוהר"ן רלג, *עיין שבחי הר"ן טו ושחות הר"ן גא
 * עיין שיחות הר"ן סימן א'
 * משלי לא כז
 2 מתולדו- בודאי

מאמר קשה מאד להיות מפורסם

מספה"ק ליקוטי מוהר"ן

זמן ומקום אמירת התורה
לא ידוע

פתיחה והקדמה

נראה אחרי שסיים תורה ע' בעניין התמנות והתחדשות הראשיות והכבוד והגדולה שמקבלים ע"י הצדיק, כאן בתורה עא מבאר רבינו הקושי להיות מפורסם, כי טובל על זה ייסורים יותר מכנגד עוונותיו אלא עוד גם על עוונות הרבים, כי זה הכלל שהראש טובל בשביל שאר איברים, אמנם מקבל על זה שכר גדול בבחי' אחלק לו ברבים, שאמר ישעיהו הנביא על ישראל שיקבלו שכר על שקיים בהם ובחבורתו וייסוריו נרפא לגויים. רבנו מדבר כאן מג' סוגים של טובלי ייסורים שבחבורתם נרפא לרבים, אחד שלא בורח מפרסום והתנשאות ואותו רבינו מזוהר כנ"ל והשני שבורח ואעפ"כ משמים עושים אותו מפורסם. והשלישי שאע"פ שאינו מפורסם הוא מקבל על עצמו ייסורים לכפר על הרבים כדי לכסות פני זעם שמהם ראוי לבוא עצירת השפע ושואה, ולגלות פני רחמים ושפע טובה.

בעניין מפורסמים הרבה רבנו לדבר, בעניין תאוות הפרסום, ובעניין מפורסמים של שקר, ועיין תורה יח תנינא שאפילו מפורסם של אמת מאד מסוכן להיות כי בקל יכול עי"ז לעבור על עבירות חמורות שבתורה כגון רצח וניאוף. עוד דיבר בתורה רלו על ההפסד מהפרסום כי מה שנהנה מהכבוד בעוה"ז מפסיד משכרו לעוה"ב. כאן בתורה זו בא מצד נוסף כמה ראוי להתרחק מהפרסום כיון שהראש נענש על חטאי הרבים, אמנם יש צדיקים שמכריחים אותם להיות מפורסמים ועוד יש צדיקים שבלא פרסום מבקשים לכפר על ישראל בקבלת ייסורים באהבה. ועיין בזה תורה רס שיש צדיק שבכוונה גורם לאבד את הפרסום הטוב שלו וגורם שיבזו אותו ונחשב לו מסירות נפש לכפר על ישראל

תורה עא

דע שקשה מאד להיות מפורסם. כי מה שהוא מפורסם הוא מזיק לו מאד^א. כי לפעמים צריך לסבול יסורין בשביל רבים, כמה שכתוב (ישעיה נג)^ב ובחבורתו נרפא לנו הנביא בפרק זה מתאר כיצד לעתיד לבוא יתגלה האמת לגויים ואז יבינו שכל הייסורים שהיו לישראל בגלות, היו לכפר על עוונות הגויים, וזהו "ובחבורתו" דהיינו פצע וחבורה שעשה הקב"ה לישראל בו נרפאנו אנו, ובגמ' סנהדרין צח: דרשו פסוק זה על המשיח^ג ורבינו דורש פסוק זה על כל מפורסם. כי מאחר שהוא מפורסם, ע"כ הוא

^א בה סיון תשעג

^ב כאן מדבר מהזיק של יסורי הגוף ונפש ועיין תורה יח תנינא שם מדבר מהזיק רוחני שבקל יכול לעבור עי"ז עבירות חמורות. עוד בתורה רלו מדבר מהסכנה שיהנה מהכבוד ויפסיד עי"ז שכר עוה"ב.

^ג ישעיה פרק נג (ד) אכן חלינו הוא נשא ומכאבינו סבלם ואנחנו חשבנוהו נגוע מכה אלהים ומענה: (ה) והוא מחלל מפשענו מדבא מעונותינו מוסר שלומנו עליו ובחברתו נרפא לנו: (ו) פלנו פצאן תעינו איש לדרכו פנינו וידוד הפגיע בו את עון פלנו:

^ד סנהדרין דף צח: מה שמו? (סל משיח) דבי רבי שילא אמרי שילה שמו שנאמר עד כי יבא שילה דבי רבי ינאי אמרי ינון שמו שנאמר יהי שמו לעולם לפני שמש ינון שמו דבי רבי חנינה אמר חנינה שמו שנאמר אשר לא אתן לכם חנינה ויש אומרים מנחם בן חזקיה שמו שנאמר כי רחוק ממני מנחם משיב נפשי ורבנן אמרי חיוורא דבי רבי (מלווע על גית רבי) שמו שנאמר אכן חלינו הוא נשא ומכאובינו סבלם ואנחנו חשבנוהו נגוע מוכה אלהים ומעונה. אמר רב נחמן אי מן חייא הוא כגון אנא שנאמר והיה אדירו ממנו ומושלו מקרבו יצא אמר רב אי מן חייא הוא כגון רבינו הקדוש אי מן מתיא הוא כגון דניאל איש חמודות.

עי"ש מהרש"א טעם שנקרא חיוורא דבי רבי כיון שרבי היה טובל תחלואין ויסורים כמוהו.

בבחינות (שם)*/^א לכן אחלק לו ברבים^ב דהיינו ששכרו גדול/ג, ע"כ צריך לסבול יסורין בשביל רבים, כי עליו נאמר ו' ובחבורתו נרפא לנו. הלשון קצת לא מובן, ונראה כוונתו שכיון שהוא מפורסם לכן טובל ייסורי הרבים וכיון שסובל מקבל שכר של רבים.

רק שיש כמה בני אדם שצריכים להיות מפורסמים נראה כוונתו שכיון שמוכרח שיהיה ראש בכל חבורה לכן מוכרח כל הגדול בחבורתו להיות מפורסם, **ועושים אותם דווקא מפורסמים/ו' דהיינו אע"פ שלא רוצים בכבוד ולא בשכר עליו, אמנם וצ"ע כיון שזה מוזק כנ"ל בתחילת התורה מדוע מחייבים אדם לסבול חטא הרבים נגד רצונו, וצ"ל שיש לו בחירה להיות בחבורה שיש בה גדולים ממנו, ונ"ל שעל זה אמר רבנו שלא טוב לגור בעיר קטנה כי בנקל יפול לגאוה/ו'.**

אבל יש צדיקים שמקבלים מעצמם יסורים עליהם בשביל ישראל/ו', ובוזה מחליפין השפע. כמבואר למעלה בסימן ס"ג/ו' על פסוק ו' ובשתים יכסה פניו. ע"ש שהצדיק ע"י

^א **ישעיה פרק נג (י) וידוד חפץ דכאו הקלי אם תשים אָשם נפשו יראָה וְרַע יִאָרֶיךָ יָמִים וְחַפֵּץ יְדוּד בְּיָדוֹ יִצְלַח: (יא) מַעֲמַל נִפְשׁוֹ יִרְאָה יִשְׁבַּע בְּדַעְתּוֹ יִצְדִּיק צְדִיק עֲבָדֵי לְרַבִּים וְעֹנֶנְתֶם הוּא יִסְבֵּל: (יב) לִכֵּן אֶחְלַק לוֹ בְּרַבִּים וְאֶת עֲצוּמִים יִחַלַּק שְׁלָל תַּחַת אֲשֶׁר הֶעֱרָה לְמֹת נִפְשׁוֹ וְאֶת פְּשָׁעִים נִמְנָה וְהוּא חֲטָא רַבִּים נִשְׂא וְלִפְשָׁעִים יִפְגִּיעַ:**

פרש"י – (יב) לכן – על עשותו זאת אחלק לו נחלה וגורל ברבים עם האבות הראשונים. הערה למות נפשו – לשון ותער כדה (בראשית כד).

ואת פושעים נמנה – סבל יסורין כאלו חטא ופשע והוא בשביל אחרים נשא חטא הרבים. ולפושעים יפגיע – על ידי יסורין שבאת על ידו טובה לעולם:

מצודות דוד – תחת וכו' – בגמול אשר שפך נפשו והפקירה למיתה. ואת פושעים נמנה – בפי העכו"ם היה מנוי בכלל הפושעים והכופרים וכדי בזיון וקצף. והוא חטא רבים נשא – והוא נטה שכמו לסבול מה שחטאו בו עמים רבים לייסרו ולהכאיבו.

^ב **ועיין סוטה דף יד. – ויקבר אותו בגיא דרש רבי שמלאי מפני מה נתאוה משה רבינו ליכנס לא"י וכי לאכול מפריה הוא צריך או לשבוע מטובה הוא צריך אלא כך אמר משה הרבה מצות נצטוו ישראל ואין מתקיימין אלא בא"י אכנס אני לארץ כדי שיתקיימו כולן על ידי אמר לו הקדוש ברוך הוא כלום אתה מבקש אלא לקבל שכר מעלה אני עליך כאילו עשיתם שנאמר לכן אחלק לו ברבים ואת עצומים יחלק שלל תחת אשר הערה למות נפשו ואת פושעים נמנה והוא חטא רבים נשא ולפושעים יפגיע לכן אחלק לו ברבים יכול כאחרונים ולא כראשונים ת"ל ואת עצומים יחלק שלל כאברהם יצחק ויעקב שהן עצומים בתורה ובמצות תחת אשר הערה למות נפשו שמטר עצמו למיתה שנאמר ואם אין מחני נא וגו' ואת פושעים נמנה שנמנה עם מתי מדבר והוא חטא רבים נשא שכיפר על מעשה העגל ולפושעים יפגיע שביקש רחמים על פושעי ישראל שיחזרו בתשובה ואין פגיעה אלא תפלה שנאמר ואתה אל תתפלל בעד העם הזה ואל תשא בעדם רנה ותפלה ואל תפגע ב:.**

מהרש"א – שנא' לכן אחלק לו ברבים גו'. דהיינו אחלק לו שכר בכלל הרבים שבאו לא"י ודימה לו השכר הזה לשלל שהוא דבר שלא טרח בו אלא אחרים עשאוהו כן תקבל שכר כאילו עשית על דבר שלא טרחת בו אלא אחרים שיבואו לשם והוא כוונת הפסוק שש אנכי על אמרתך כמוצא שלל רב ר"ל שש אנכי על אמרתך אמירת התורה בעלמא בלא קיומה וטורח עשייתה כמוצא שלל רב ששש על דבר שלא טרח בו וק"ל: **יכול כאחרונים כו'. ר"ל יכול כאחרונים דהיינו כאותן רבים שיבואו לא"י לקיים המצות ולא כראשונים שהם אברהם יצחק ויעקב דמפורש בהם שכרם הגדול כמ"ש באברהם שכרך הרבה מאד וכעין זה ביצחק ויעקב שגם הם אע"פ שהיו עצומים בתורה ובמצות שקיימו כל התורה מ"מ הרבה מצות התלויות בארץ ובקרבנות ודאי לא קיימו התלויות בכבוש א"י ושיבתה ושכרן הרבה מאד כן תהיה שכרך גדול בלא קיומן. ואמר ואת פושעים נמנה שנמנה עם מתי מדבר כו'. שע"כ הוא ראוי לחלק עמהן השכר שהרי הוא נמנה עמהן במתי מדבר ובשבילן כמ"ש בענין ויתעבר ה' בי למענכם גו' וק"ל:**

^ג **צ"ע הלשון** שבגלל שהוא מפורסם על כן הוא בבחי' אחלק לו ברבים דהיינו שמקבל שכר והרי את השכר מקבל לא בגלל שהוא מפורסם אלא בגלל שנשא חטא רבי ובחבורתו נרפא להם.

^ד ישעיהו נג ה' כנ"ל. בחבורתו לשון חבורה תחת חבורה (רד"ק שם)

^ה **עיין ספר המדות** התנשאות אות כ' – אין אדם נעשה מפורסם אלא אם כן הקדוש ברוך הוא מופיע עליו מלמעלה: ועיין ישעיה מב א' ושם לב טו, ואיוב ג' ג'.

^ו **עיין חיי מוהר"ן** אות תקצא – (קמח) אָמַר הוּא וְכָרוֹנוֹ לְכַרְכָּה שֶׁשְׁלֶשָׁה דְּבָרִים אֵינָם חֲשׂוּבִים בְּעֵינָיו שׁוֹחֵט וּמְלַמֵּד וְחֲסִיד בְּעִיר קְטָנָה מִחֲמַת שְׁבָנִקֵל לוֹ לְהַבְשִׁיל בְּגֹאוֹת חֵס וְשְׁלוֹם.

^ז **עיין תורה רס – .....וכן על ידי אַבְדַּת הַשֵּׁם, הֵינּוּ מִפְּרָסָם, דְּהֵינּוּ שֵׁשׁ אֲחָד שְׁהוּא מִפְּרָסָם וְאֵינּוּ מִפְּרָסָם, דְּהֵינּוּ שְׁהוּא מִפְּרָסָם כְּפִי כָּל וְהֵבֵל מִדְּבָרִים מִמֶּנּוּ, וְאֵף עַל פִּי כֵּן אֵינּוּ מִפְּרָסָם, כִּי אֵינּוּ חֲשׂוּבֵי כָּלָל, וְיֵשׁ אֲחָד שְׁאֵינּוּ חֲפִץ בְּהוּ, רַק שְׁאֵבַד אֶת מִפְּרָסָם, דְּהֵינּוּ אַבְדַּת הַשֵּׁם שְׁהֵיא הַנְּפִשׁ, דְּהֵינּוּ אֵף עַל פִּי שְׁאֵינּוּ רְצוֹנוֹ שְׁלֵא יְהִיָּה מִפְּרָסָם, אֵף עַל פִּי כֵּן אֵבַד אוֹתוֹ, כְּמוֹ שְׁאֵבַד אֶבְדָּר דְּבָר שְׁלֵא בְּרְצוֹנוֹ, דְּהֵינּוּ שְׁאֵבַד אֶת הַשֵּׁם, שְׁהוּא בְּחִינַת מִפְּרָסָם שֵׁשׁ לוֹ שֵׁם בְּעוֹלָם, אֲבָל יֵשׁ אֲחָד שְׁעוֹשֶׂה זֹאת בְּרְצוֹנוֹ וּבְדַעְתּוֹ, שְׁמוֹסֵר אֶת נִפְשׁוֹ עַל קְדוּשַׁת הַשֵּׁם, דְּהֵינּוּ מִפְּרָסָם שְׁלוֹ, שְׁהוּא בְּחִינַת שֵׁם כְּנִ"ל, שְׁהוּא בְּחִינַת נִפְשׁ כְּנִ"ל, וּמִחֲמַת זֶה אֵף עַל פִּי שְׁהוּא (מִפְּרָסָם) נִ"ל שְׁצ"ל מִפְּרָסָם). אֵף עַל פִּי כֵּן אֵינּוּ מִפְּרָסָם כָּלָל כִּי אֲדַרְבָּא הוּא לְהַפְּךָ, כִּי הֵבֵל דּוֹבְרִים עֲלָיו, וּבּוֹדִים עֲלָיו כְּזָבִים שְׁלֵא עֲלָה עַל דַּעְתּוֹ, וְיֵשׁ לוֹ שְׁפִיכוֹת דְּמִים מִמֶּשׁ מְזָה וְעוֹשֶׂה זֶה בְּכּוֹנֵה, כִּי הוּא בְּחִינַת מְסִירַת נִפְשׁ מִמֶּשׁ, כִּי הַשֵּׁם הוּא הַנְּפִשׁ כְּנִ"ל, וְגַם יֵשׁ לוֹ שְׁפִיכוֹת דְּמִים מְזָה כְּנִ"ל, וְהוּא מְצִיל אֶת יִשְׂרָאֵל בְּהוּ מִמָּה שְׁהִיָּה רְאוּי לְבוֹא עֲלֵיהֶם, חֵס וְשְׁלוֹם, בְּשִׁבִיל הַיְחִוּד כְּנִ"ל, וְעַל יְדֵי מְסִירַת שְׁמוֹ שְׁהוּא נִפְשׁוֹ כְּנִ"ל, הוּא מְצִיל אוֹתָם כְּנִ"ל:**

^ח **תורה סג – ובשתים יכסה פניו, זה בחינת מגלה טפח ומכסה טפח אצל עצמו. פי פנים לשון כַּעַס, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (שְׁמוֹת ל"ג): "פְּנֵי יִלְכוּ" (ד). וְגַם פְּנִים לְשׁוֹן רְצוֹן וְהַשְׁגָּחַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (בְּמִדְבָּר ו'): "יֵאָר ה' פְּנֵי אֱלֹהֵיךְ". וְהַצְדִּיק הוּא לְפַעְמִים מְקַבֵּל עַל עֲצוּמוֹ יִסְרוֹיִן בְּשִׁבִיל הָעוֹלָם, וְהוּא כְּמוֹ חֲלוּף, שְׁמַחְלִיף עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הַהִשְׁפָּעָה וְהַהִשְׁגָּחָה, שְׁאֵינּוּ רוֹצֶה זֹאת הַהִשְׁפָּעָה וְהַהִשְׁגָּחָה,**

שמקבל על עצמו ייסורים מכפר על ישראל ועי"ז מכסה פנים של זעם אצל הקב"ה ומגלה פנים של רחמים. ועיין תורה רס שיש צדיק שמקבל על עצמו יסורים של בזיונות ומוותר על שמו וכבודו לגמרי ומכפר על ישראל ע"י שמקבל על עצמו ששמו יהיה לבוז בכל מקום וזה נחשב לו מסירות נפש כמו שנהרג על קדוש ה' כי השם הוא הנפש ועושה רק לכפר על ישראל דהיינו על אותם שמבזים אותו :

ומכסה פני השגחה זו, ומקבל על עצמו יסורין, כי הוא בוחר בהשפעה והשגחה רוחניות. ואותה ההשפעה שהלכה לה, נתפחה בין העולם. וזה בחינת מגלה טפח ומכסה וכו', שלפעמים מגלה פנים של רצון והשגחה, ומכסה פנים של כעס, ולפעמים מכסה פנים של רצון והשגחה כנ"ל: